

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/56/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3721200983
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3721200983.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD., vo veci starostlivosti súdu o maloletého S., bytom u starej matky M., zastúpenej Z., maloletý zastúpený Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny K., dieťa rodičov S. a S. o návrhu starých rodičov Y. a Q., obaja bytom K., obaja zastúpení Z. o určenie styku, na odvolanie starých rodičov Y. proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 7. júla 2022, č.k. 11P/17/2021-227, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie svojím rozsudkom návrh starých rodičov Y. a Q. S. na úpravu ich styku s maloletým S., ktorí navrhovali každý páry víkend od piatka od 16.00 hod. do nedele do 16.00 hod., počas letných a jarných prázdnin, vianočných a veľkonočných sviatkov a Silvestra, zamietol. Súčasne rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Po vykonanom dokazovaní (viď bod 9 - 23 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) mal súd prvej inštancie za preukázané a jednoznačne dospel k záveru, že úpravu, resp. určenie styku s mal. S. tak ako žiadali starí rodičia Q. S. a Y. S. toho času nie je možné akceptovať vzhľadom na špecifické potreby, ktoré si maloletý S. ako dieťa s nedoriešenými/nespracovanými traumatizujúcimi zážitkami z minulosti momentálne vyžaduje. Nesporne bolo preukázané, že maloletý S. trpí traumami z jeho ranného detstva, nakoľko rodičia nezabezpečovali o maloletého riadnu starostlivosť v zmysle zákona o rodine. Až od doby, kedy bol maloletý S., najskôr neodkladným opatrením, neskôr rozsudkom, zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky M. A., táto s ním začala riešiť jeho psychické problémy, avšak ide o také problémy, ktoré si nevyhnutne vyžadujú dlhší čas. Hoci starí rodičia spochybňujú verbalizáciu odmietavého postoja maloletého S. voči ním, relevantným spôsobom (od viacerých psychológov nezávislých od seba, ako aj centra pre deti a rodiny) bolo preukázané, že maloletý S., od septembra minulého roka až doposiaľ vyjadruje odmietavý postoj nielen k svojej matke, avšak aj k starým rodičom zo strany matky. Vo všetkých odborných správach bolo uvedené, že ak sa psychológ snažil rozvinúť rozhovor o matke, resp. starých rodičov, maloletý ostal tenzný, agresívny a arogantný, až kým psychológ neodvrátil jeho pozornosť iným smerom. Je pravdou, že v čase určenia styku na základe dohody (od apríla do septembra 2021), ako tvrdili starí rodičia, ktorú skutočnosť potvrdila aj samá stará matka a ktorá vyplynula aj z predložených fotografií, bol maloletý S. v domácnosti starých rodičov spokojný, rád k ním chodieval a trávil s nimi čas, avšak pre súd je podstatný čas, kedy rozhoduje (júl 2022), a v tomto rozhodnom čase sa okolnosti rapídne zmenili. I keď zástupca starých rodičov spochybnil skutočnosť, že maloletý má zdravotné problémy, resp. v takom rozsahu ako uvádzala stará matka a kolízny opatrovník, je potrebné podotknúť, že maloletý S. spolupracuje s viacerými psychológmi (školský psychológ, psychológ úradu práce), spolupracoval s centrom pre deti a

rodiny, pričom aj toho času prebieha terapeutická spolupráca s S.. S. I., čo jednoznačne vyvracia tvrdenia zástupcu starých rodičov. Maloletý S. je momentálne dieťaťom so špeciálnymi potrebami, s poukazom na odborné správy a vyjadrenia psychológov, ktoré toho času jednoznačne neodporučili upraviť styk maloletého so starými rodičmi a najmä s prihliadnutím na záujem maloletého a jeho odmietavý postoj, kedy je potrebné akceptovať jeho správanie a nekonať, resp. nenútiť ho proti jeho vôli, súd prvej inštancie návrh starých rodičov aj vzhľadom na stanovisko kolízneho opatrovníka zamietol. Záverom súd prvej inštancie uviedol, že ak sa zdravotný stav maloletého zlepší, je možné v budúcnosti očakávať, že dieťa bude lepšie zvládať prítomnosť starých rodičov, resp. nebude mať k nim odmietavý postoj a bude možné upraviť styk maloletého S. s nimi. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 25 ods. 5 čl. 5 Zák. o rodine, čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a čl. 24 ods. 2 Charty základných práv EÚ, o trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie starí rodičia maloletého Q. a Y. S. a domáhali sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vytýkali súdu prvej inštancie, že nezistil skutočný stav veci v zmysle § 35 CMP a nevykonal dôkazy, ktoré navrhovali vykonať, a to predovšetkým výsluch svedka S.. Z. a S.. E. ako i výsluch maloletého S.. S. ničím nepodložených vyjadrení starej matky M. A. dospel k záveru, že maloletý S. má duševné problémy a jeho styk s nimi nie je vhodný, pričom jeho duševné problémy nekonštatoval žiadny lekár. Psychológ alebo úrad práce, sociálnych vecí a rodiny nie je kompetentný duševný stav dieťaťa posudzovať, stanovovať diagnózu alebo spôsob liečby. Zo žiadneho dôkazu vykonaného pred súdom prvej inštancie nebola zistená okolnosť, ktorá by nasvedčovala tomu, že údajné psychické problémy maloletého S. sú a vznikli ich zavinením. Vytýkali kolíznemu opatrovníkovi, že nerešpektoval usmernenie úradu práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 04.08.2014, neurobil žiadne šetrenie pre potreby rozhodnutia o ich návrhu, žiaden rozhovor s maloletým S. nevykonal a žiadnym spôsobom sa nepokúsil o jeho kontakt s nimi, neurobil v prospech maloletého S. absolútne nič. Z tohto dôvodu vyžiadali analýzu kompletného spisového materiálu u renomovanej znalkyne O. S.. M.. Z. A. L., K., ktorá detailne popísala možné psychické stavy, procesy a javy maloletého s tým, že sa vyjadřila ku všetkým stresogénnym udalostiam, ktoré maloletý doteraz prežil. L. uviedla svoje odporúčania, ktoré v podstate potvrdili dôvodnosť ich návrhov, odporučila preskúmať maloletému známe dôvody stresogénnej situácii, prečo je otec vo výkone trestu a prečo je neprítomná a nedostupná pre neho matka, ako tomu rozumie a pod. Znalkyňa tiež navrhla klinicko-psychologicky preskúmať aktuálne mentálne reprezentácie otca a matky, dieťaťu známe dôvody, prečo je zverený starej matke, na základe čoho primerane veku edukovať maloletého a zjavovať mu plastickejšiu realitu. Odporučila tvrdenia sexuálneho správania sa maloletého S. v škole objektivizovať a postupovať lege artis v zdravotníckom systéme - urologická prípadne klinicko-psychologická diagnostika, terapia. Vytýkala časté striedanie psychológov v danej veci. Za najdôležitejšie považovali vyjadrenie znalkyne, že pre podporenie integrálneho vývinu a zdravého sociálneho učenia vysoko odporúča facilitovať prvotný kontakt maloletého s rodinou S., matkou, starými rodičmi, strýkami a ich rodinami a naučiť opatrovníkov maloletého S. sociálne, funkčne a emočne a angažovano podporovať kontakt so širšou rodinou z oboch strán maloletého. Ďalej uviedli, že bolo v konaní preukázané, že vzájomné citové väzby medzi nimi a maloletým S. sú obojstranne pozitívne, vnuka majú radi, snažia sa mu pomáhať a má u nich pocit istoty. Neboli preukázané žiadne rušivé momenty na ich strane, sú zdraví, materiálne zabezpečení a žijú slušným životom. Tvrdenia starej matky M. A. a slepo prebraté tvrdenia kolízneho opatrovníka považovali za nekvalifikované a nedôvodné. K dohode o úprave styku s maloletým nedošlo zavinením práve starej matky M. A.. Ich styk s maloletým je preto potrebné hodnotiť v prospech maloletého, v prospech jeho zdravého, psychického a fyzického vývoja. Trvali preto na doplnení dokazovania v nimi naznačenom smere a nariadení znaleckého dokazovania. Poukázali na § 38 CSP, podľa ktorého maloletý má právo samostatne vyjadriť svoj názor, čím bude zabezpečená i ochrana jeho práv v súlade s čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, pričom aj čl. 4 Dohovoru zabezpečuje maloletému S. právo na styk s osobami členov širšej rodiny. Poukázali na princípy, na ktorých je dohovor o právach dieťaťa založený a tvrdili, že boli v konaní porušené. Posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa nie je otázkou skutkovou, ale právnou, pričom súd prvej inštancie svojím rozhodnutím povýšil ničím neodôvodnený negatívny skutkový záver o nedôvodnosti ich nároku na záver právny, ktorý dostatočne neodôvodnil. Rozsudok súdu prvej inštancie je preto nepreskúmateľný a nezákonný.

3. Stará matka M. A. vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a odvolanie starých rodičov Y. a Q. S. zamietol. Uviedla, že maloletý S. bol zverený do jej náhradnej starostlivosti z dôvodu, že ani jeden z rodičov ju

nemôže vykonávať, nakoľko obaja sa nachádzajú vo výkone trestu odňatia slobody. Maloletý má u nej postarané o zdravý fyzický a psychický vývin, najmä po traumatizujúcich zážitkoch z minulosti, dieťa je adaptované a skludnené, navštevuje psychológa, prejavuje spokojnosť a radosť, že je vychovávaný ňou a navštevuje otca vo výkone trestu odňatia slobody. Maloletý S. v minulosti, keď žil so svojou matkou, bol prítomný situácií, ktoré na neho veľmi zle doliehali a spôsobili mu traumu, z ktorej sa v súčasne dobe za jej pomoci má predpoklad vyliečiť a ona vynakladá všetok čas a energiu na zlepšenie stavu dieťaťa. Návrh starých rodičov S. na úpravu styku dieťa veľmi rozrušil a už len pomyslenie na skutočnosť, že bude musieť odísť z jej domácnosti spôsobil, že bol smutný, v noci nespál, domáhal sa, aby ho k starým rodičom neďávala, aby tam nemusel chodiť a nemusel sa s touto rodinou stýkať. Uvádza, že keď tam v minulosti chodil bola tam prítomná tiež jeho matka, necítil sa tam dobre, odmieta teraz v domácnosti starých rodičov prespávať a tráviť akýkoľvek čas s nimi. K návrhu na úpravu styku sa vyjadrovali aj iné subjekty ako úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, centrum poradenstva pre deti a dospelých, z ktorých správ, ale najmä z vyjadrenia samotného dieťaťa dospel súd k záveru, že návrh starých rodičov na úpravu styku nie je v súlade so záujmami dieťaťa, naopak je v rozpore s nimi, a preto návrh zamietol. Dieťa kontakt so starými rodičmi odmieta, absencia kontaktu s nimi nemá negatívny vplyv na maloletého, naopak je v rozpore s jeho vôľou a jeho stavom, aby bolo nútené k takémuto kontaktu, čím by mohlo dôjsť k vážnemu poškodeniu psychického zdravia dieťaťa, ktorý ani v súčasnosti nie je optimálny, nakoľko dieťa nemá spracované traumatické zážitky a nie je s týmito skutočnosťami vyrovnané. Namietala správu klinickej psychologičky O. S. M. Z. A. L., K., nakoľko táto správa nebola vykonávaná po kontakte s maloletým, neobsahuje z tohto dôvodu vyhodnotenie tvrdenia vôle dieťaťa a jej cieľom je zrejme vykonať znalecké dokazovanie. K danej veci však treba pristupovať citlivo a nezaťažovať dieťa ďalšími informáciami, ktoré ho vrátia do obdobia, na ktoré je potrebné, aby zabudlo. Starí rodičia S. deklarujú svoje predstavy o kontakte s dieťaťom, domáhajú sa svojich práv bez toho, aby brali do úvahy a brali zreteľ na minulosť dieťaťa a stav v akom sa dieťa zásahom jeho matky a ich dcéry nachádzalo. Je však potrebné vychádzať z okolností, ktoré spôsobili rapidnú zmenu na strane dieťaťa a jeho následné odmietanie kontaktu so starými rodičmi.

4. Kolízny opatrovník vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu uviedol, že háji práva maloletého v jeho najlepšom záujme a rešpektuje názory viacerých odborníkov - psychológov, a preto navrhuje rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, neodporúčajú styk maloletého so starými rodičmi. Maloletý S. prežíva psychicky náročné obdobie, dlhodobo navštevuje psychológa, ktorý mu pomáha spracovať a vyrovnať sa s traumatickými zážitkami, ktoré prežíval v čase, keď jeho starostlivosť zabezpečovala jeho matka a ktoré výrazne negatívne ovplyvnili jeho optimálne fungovanie. Matka nebola schopná zabezpečovať riadnu starostlivosť o maloletého, ohrozovala jeho fyzický, psychický aj sociálny vývin, v jej domácnosti sa stretávali osoby pochybné povesti, a preto bol maloletý neodkladným opatrením Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 13.04.2021 dočasne zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky M. A.. Rozsudkom Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 17.02.2022, č. k. 11P/17/2021-151, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 29.03.2022 bol maloletý S. zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starej matky M. A.. Do septembra 2021 bol styk maloletého so starými rodičmi S. upravený dohodou uzavretou medzi starou matkou A. a nimi na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Nastala však zmena psychického stavu maloletého S. a maloletý odmieta akýkoľvek kontakt s matkou a starými rodičmi S., ktorý postoj maloletého k starým rodičom je vyjadrený aj v správach viacerých psychológov a rovnako aj v záverečnej správe Centra pre deti a rodiny, K.. Z tohto dôvodu styk maloletého so starými rodičmi neodporúča, opiera sa o názor psychologičky S. K. I. z referátu poradensko-psychologických služieb úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorá s maloletým viedla psychologické konzultácie a ktorá uviedla, že maloletý akýkoľvek kontakt s matkou a jej rodičmi jednoznačne odmieta. Situácia v rodine maloletého S. je dlhodobo veľmi napätá, jeho psychický stav musí byť riešený s odborníkmi a vzhľadom na to styk so starými rodičmi neodporúčajú, pričom toto stanovisko sa opiera aj o vyjadrenia viacerých psychológov, ktorí s maloletým viedli psychologické konzultácie. Poukázal na správu psychologičky S. S. U. zo dňa 27.09.2021, správu psychológa S. K. Z. zo dňa 21.01.2022, správu psychologičky S. K. I. zo dňa 09.05.2022, správu psychologičky S. I. zo dňa 04.07.2022 a zo dňa 21.09.2022 a záverečnú správu z Centra pre deti a rodiny, K. zo dňa 02.05.2022, pričom z poslednej správy psychologičky S. I. zo dňa 21.09.2022 vyplýva, že stará matka i naďalej zostáva pre S. zdrojom bezpečia a istoty, ktoré sú nevyhnutné pre liečbu emočných zranení dieťaťa. S. často hľadá u starej matky uistenie, že bude stáť pri ňom a neopustí ho. Zo správ psychológov referátu poradensko-psychologických služieb vyplýva, že maloletý sa vyhýba rozhovorom na tému matky a starých rodičov a verbalizuje k nim odmietavý postoj. V záverečnej správe CDR K. sa uvádza, že počas individuálneho rozhovoru maloletý S. uviedol, že si neželá stretávať sa so

starými rodičmi. Z tohto dôvodu aktuálne neodporúča realizovať žiadne zásadné zmeny zaužívaného režimu dieťaťa.

5. Kolízny opatrovník k vyjadreniu starej matky M. A. uviedol, že s jej vyjadrením súhlasí. Z hľadiska zdravého psychického vývinu dieťaťa považoval za dôležité, aby súd rešpektoval aktuálny názor maloletého a bral do úvahy zreteľ na minulosť dieťaťa.

6. Starí rodičia Q. a Y. S. vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu M. A. a kolízneho opatrovníka uviedli, že ich vyjadrenia považujú za nedôvodné. Doterajším dokazovaním nebola preukázaná absolútne žiadnu skutočnosť, že by v minulosti zavinili situáciu, ktorá spôsobila ich vnukovi S. traumy. Naopak bolo preukázané, že k nim rád chodieval, že mal rád aj ich synov a nevlastnú sestru, s ktorou sa u nich stretával. Podsúvanie nepravdivej skutočnosti, že jeho traumy zavinili, je nepochybne hrubým a účelovým tvrdením a zavádzaním. Pokiaľ M. A. vo svojom vyjadrení tvrdí, že maloletého ich návrh na styk rozrušil, dokazuje jej manipuláciu s dieťaťom. Ďalej uviedli, že sa nedomáhajú jeho zverenia do náhradnej starostlivosti a preto maloletý nemá mať prečo obavu, že bude musieť odísť z domácnosti M. A.. Ako prekrúcanie a manipuláciu s dieťaťom považujú potrebu psychologickú pomoc, nakoľko dieťa sa takémuto postupu nevie a nemôže brániť. Manipuláciu s mal. S. výslovne potvrdzuje aj záver analýzy O.. S.. M.. Z. A., L., K.. v druhom bode. Vytýkali kolíznemu opatrovníkovi, že napriek nimi predloženej analýze znalkyne sa k nej vôbec nevyjadril, ani k tak závažným pochybnostiam, ako je nevyšetrenie maloletého lekárom pre potreby stanovenia diagnózy a liečby, pričom psychologovia, zo správ ktorých kolízny opatrovník vychádzal, sú mimo rezortu zdravotníctva, mali informácie iba od starej matky M. A.. Ak sa maloletý musí podrobovať psychoterapii, nie je známe, ktorý lekár tak odporučil a pre akú diagnózu. Negatívne je i striedanie psychologov, u ktorých bol maloletý vyšetrený. Je tak evidentné, že dochádza k porušovaniu práv maloletého S., pričom na základe nimi predloženej analýzy znalkyňa výslovne odporúča prvotný kontakt maloletého s ich rodinou.

7. Kolízny opatrovník vo svojom písomnom vyjadrení k vyjadreniu starých rodičov Mituníkových uviedol a zdôraznil, že maloletý odmieta styk s rodinou z matkinej strany, pričom vychádza zo stanoviska OSPODaSK, ktoré vychádza zo stanoviska a správ viacerých psychologov, ktoré viedli s maloletým psychologické konzultácie. Má vedomosť o tom, že matka maloletého sa momentálne nachádza vo vyšetrovacej väzbe v zahraničí. Maloletý S. aktuálne navštevuje psychoterapeuta, ktorého odporučila psychologička ich referátu poradensko-psychologických služieb, pričom s maloletým spolupracovali traja psychologovia ich úradu z dôvodu personálnych zmien. Poukázali na poslednú správu S.. I. zo dňa 21.09.2022.

8. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 65 a § 66 CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

9. V danej veci sa starí rodičia maloletého S. zo strany matky domáhali úpravy jeho styku s nimi, a to jednak každý párný víkend od piatku od 16.00 hod. do nedele do 16.00 hod., počas letných a jarných prázdnin, vianočných a veľkonočných sviatkov a Silvestra. Súd prvej inštancie ich návrh zamietol z dôvodu, že prihladol na záujem mal. S. a na jeho názor, keď dieťa v súčasnosti odmieta so starými rodičmi zo strany matky sa stykať. Odvolatelia vytýkali súdu prvej inštancie, že nevypočul maloletého a psychologov, ktorí podávali svoje posudky a stanoviská, navrhovali nariadenie znaleckého dokazovania, považovali rozhodnutie súdu prvej inštancie za nepreskúmateľné.

10. Odvolací súd za aplikácie § 380 ods. 2 CSP z úradnej povinnosti predovšetkým posudzoval, či konanie pred súdom prvej inštancie nie je zaťažené vadou/vadami, ktorá/ktoré sa týka/týkajú procesných podmienok, existencia ktorých zistená nebola. Vzhľadom na odvoláciu námietku odvolateľov týkajúcu sa nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie predchádzajúcemu rozhodnutiu vo veci, sa zaoberal tiež tým, či postupom súdu prvej inštancie nedošlo k takému nesprávne procesnému postupu, ktorý by znemožnil stranám uskutočňovať im patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (odvolací dôvod uvedený v ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP), resp. vo vzťahu k námietke o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia, či tu nie je existencia takej vady, ktorá by bola spôsobitou mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) CSP).

11. Dôvodom zakladajúcim zrušenie rozhodnutia podľa vyššie uvedeného zákonného ustanovenia (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP), je taký vadný postup súdu v civilnom mimosporovom konaní, ktorým sa účastníkom odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané im za účelom zabezpečenia účinnej ochrany ich práv. O takúto vadu ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom a postupom odňal účastníkom procesné práva, ktoré im právny poriadok priznáva, k porušeniu ktorého práva dochádza tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia.

12. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodne tak, že jeho skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu. Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť (§ 191 CSP a § 220 ods. 1 CSP), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 220 ods. 2 CSP) musí vyplývať vzťah medzi zisteným skutočným stavom veci a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, pričom súd musí dbať v argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia tiež na jeho celkovú presvedčivosť, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania.

13. Civilný sporový poriadok zakotvil v § 220 ods. 2 CSP požiadavku preskúmateľnosti rozhodnutia. V zmysle tohto zákonného ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa žalobca (účastník) domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný (druhý účastník) a aké dôkazy predložil, alebo označil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán (účastníkov), ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

14. Preskúmaním obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolací súd nevzhladol dôvodnosť uplatnenej odvolacej námietky z hľadiska ani jedného z vyššie uvedeného dôvodu. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veciach sp. zn. IV. ÚS 115/03 či sp. zn. III. ÚS 60/04), čo plne dopadá tiež na odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

15. Následne sa odvolací súd zaoberal ďalšími námietkami odvolateľov proti rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí ich návrhu na úpravu styku.

16. Podľa § 25 ods. 5 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 - 4 sa použijú primerane.

17. Citované zákonné ustanovenie v súlade s článkom 3 Dohovoru o právach dieťaťa zakotvilo možnosť úpravy styku dieťaťa aj s blízkymi osobami, ktorými sú príbuzní v priamom rade, súrodenec, manžel, iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom, ktoré sa pokladajú za osoby navzájom blízke, vtedy, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu (§ 116 Obč. zákonníka). Styk dieťaťa s týmito blízkymi osobami môže byť aj predmetom dohody medzi rodičmi resp. starými rodičmi podľa § 25 ods. 1 Zákona o rodine. Je potrebné si však uvedomiť, že na úpravu styku s inou osobou, ktorej dieťa nebolo zverené do starostlivosti a ktorá nežije s ním v spoločnej domácnosti, nemá táto osoba, teda ani starí rodičia, na styk s dieťaťom právny nárok (R 63/1965). Preto je potrebné plne rešpektovať záujem dieťaťa ako prvoradé hľadisko v prípade, že dieťa môže mať ku svojim starým rodičom alebo iným príbuzným silné citové väzby, tieto osoby mohli pomáhať pri jeho výchove už od malička, dieťa je na nich citovo naviazané a prerušenie stykov s nimi by mohlo narušiť stabilitu jeho výchovného prostredia, jeho duševný a citový rozvoj a podobne. Súd musí preto prihliadať na vek, zdravotný stav a podobne nielen dieťaťa, ale i príbuzných. Zároveň musí vziať do úvahy okrem záujmu dieťaťa aj to, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia resp. osoba, ktorej je zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, v danom prípade stará matka M. A.. Súd musí so zreteľom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa uvážiť aj jeho názor v súlade s § 43 Zákona o rodine. Záujem dieťaťa však nie je pri úprave styku s blízkymi osobami jediným kritériom. Druhým podstatným kritériom je to, že tento

styk vyžadujú pomery v rodine, ktoré bude žiaduce zisťovať aj v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí.

18. Zisťovanie názoru maloletého dieťaťa, ktoré je účastníkom konania v procesnej rovine upravuje § 38 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého, ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne (§ 38 ods. 1 CSP), názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti, podľa povahy veci zisťuje názor maloletého bez prítomnosti iných osôb (§ 38 ods. 2 CMP).

19. Podľa § 116 CMP (participačné práva dieťaťa), ak sa to neprieči účelu konania, súd je povinný informovať o prebiehajúcom konaní maloletého, ktorý je s prihliadnutím na rozumovú a vôľovú vyspelosť schopný pochopiť jeho význam a objasniť mu dôsledky súdneho rozhodnutia vo veci.

20. Právo dieťaťa vyjadriť svoj názor je veľmi úzko prepojené s ochranou jeho najlepšieho záujmu, ktorý je možné vyhodnotiť práve prostredníctvom toho, čo dieťa vyjadrí. Treba uviesť aj to, že vyjadrený názor nemusí byť vždy v záujme dieťaťa a dieťa nemusí vedieť vyhodnotiť, čo je v jeho najlepšom záujme, preto musia tieto dve zložky byť navzájom konfrontované.

21. Postup pri zisťovaní názoru maloletého dieťaťa by mal reflektovať vek a vyspelosť dieťaťa a veľmi úzko súvisí s informovaním dieťaťa o podstatných otázkach a o tom, ako bude súd postupovať. Citované ustanovenie § 38 ods. 2 CMP uprednostňuje priame zisťovanie názoru maloletého, aby bol naplnený účel zachovania ochrany a presadzovania najlepšieho záujmu dieťaťa v konfrontácii z jeho autonómiou vôle, pričom jeho názor zisťuje bez prítomnosti iných osôb.

22. V danej veci súd prvej inštancie zisťoval názor maloletého S. na úpravu jeho styku so starými rodičmi zo strany matky prostredníctvom kolízneho opatrovníka, ktorý disponuje referátom poradensko-psychologických služieb a odbornými pracovníkmi, ako i Centrom pre rodiny a deti K. a Centra poradenstva pre deti a dospelých, Súkromného centra špeciálno-pedagogického poradenstva K., z ktorých zhodne vyplynul názor maloletého S., že sa odmieta so starými rodičmi zo strany matky, ako i so svojou matkou v súčasnosti stýkať, bolo poukazované na jeho zložitú psychickú a posttraumatickú situáciu. Odvolací súd vzhľadom na opakovane vyslovený názor maloletého S. nemohol jeho názor nerešpektovať a mať za to, že jeho styk so starými rodičmi zo strany matky je v jeho záujme.

23. Pokiaľ sa odvolatelia domáhali výsluchu maloletého pred súdom, odvolací súd poukazuje na správu S.. K. I. zo dňa 09.05.2022, ktorá výslovne výsluch maloletého pred súdom neodporúčala, nakoľko u maloletého nedošlo k spracovaniu traumy a je potrebné rešpektovať jeho obranné mechanizmy, ktoré mu pomáhajú v aktuálnom fungovaní, je potrebné predchádzať jeho hlbšej traumatizácii. Uvedený názor súd prvej inštancie správne rešpektoval.

24. Vzhľadom na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny a v záujme maloletého dieťaťa, na ktorý záujem predovšetkým prihliadal. Prihliadol predovšetkým na názor maloletého S., ktorý vo veku X rokov sa jednoznačne opakovane pred kompetentnými osobami (vrátane kolízneho opatrovníka) vyjadril, že sa odmieta so starými rodičmi zo strany matky a matkou stýkať, zohľadnil i stanovisko kolízneho opatrovníka, ktorý v konaní zastupuje záujmy maloletého dieťaťa a ktorý styk dieťaťa so starými rodičmi zo strany matky výslovne neodporúčal.

25. Pokiaľ starí rodičia Q. a Y. S. predložili k svojmu odvolaniu analýzu O. S.. M.. Z. A. L., K., na ktorej závery sa vo svojom odvolaní odvolávali a považovali ich za dôvodné a správne, odvolací súd zhodne s kolíznym opatrovníkom zastáva názor, že uvedená osoba, ktorá vypracovala analýzu na č.l. 238 a nasl., rovnako nie je zdravotníkom, nie je lekárom, psychiatrom, navyiac táto vychádzala len z obsahu spisu bez toho, aby kontaktovala starú matku M. A. a hlavne maloletého S., preto jej závery nemôže odvolací súd vôbec prijať a považuje ich za formálne, akademické bez osobnej znalosti tohto konkrétneho prípadu.

26. Pokiaľ sa odvolatelia domáhali nariadenia znaleckého posudku v danej veci, odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že na úpravu styku blízkych príbuzných s maloletým dieťaťom nie je právny nárok ako je to v prípade rodičov maloletého dieťaťa, ide iba o možnosť súdu upraviť takýto styk dieťaťa s blízkymi príbuznými alebo inými blízkymi osobami v prípade, že je to v záujme dieťaťa, čo v danom prípade

preukázané nebolo a ak to vyžadujú pomery v rodine, čo rovnako v danom prípade preukázané nebolo. Nariadenie znaleckého dokazovania je preto v danom prípade nadbytočné.

27. Z týchto dôvodov, pokiaľ nebolo splnené žiadne z kritérií vyplývajúcich z ust. § 25 ods. 5 Zákona o rodine, odvolací súd nemohol návrhu odvolateľov vyhovieť a preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, vrátane rozhodnutia o trovách konania, ktoré vecne spochybnené neboli.

28. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 52 ods. 1 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

29. Rozhodnutie bolo senátom krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerov hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).